

Duurzame veiligstelling openbare drinkwatervoorziening

Juist de Omgevingswet moet de drinkwatervoorziening waarborgen

De openbare drinkwatervoorziening is een publieke taak. Overheden hebben op grond van de Drinkwaterwet een zorgplicht voor het duurzaam veiligstellen van de openbare drinkwatervoorziening. Waar dit raakt aan bescherming van bronnen en ruimtelijke ordening, zou ook de Omgevingswet voldoende instrumenten moeten bevatten om hierin te voorzien. Dit is momenteel helaas nog niet het geval.

De Omgevingswet regelt taken en bevoegdheden van bestuursorganen zoals provincies, waterschappen en gemeenten, maar zegt niets over het waarborgen van de drinkwatervoorziening. Het is essentieel dat het waarborgen van de drinkwatervoorziening ook tot de taken en bevoegdheden in de Omgevingswet gaat behoren. Dit zorgt ervoor dat het voor bestuursorganen helder is dat ze de drinkwaterbelangen nooit uit het oog mogen verliezen. Ook en vooral niet bij (ruimtelijke) afwegingen met andere, bijvoorbeeld economische belangen.

Wettelijk kader

De Omgevingswet gaat uit van decentraal besturen waar dat kan. Daarbij is het vreemd dat de wettekst van de Omgevingswet wel als doelen noemt 'de kwaliteit of het beheer van bouwwerken' of 'het beheer van biologische en geothermische systemen', maar niet 'de veiligstelling van de drinkwatervoorziening'. Terwijl drinkwater toch een eerste levensbehoefte is, waar de overheid een grote verantwoordelijkheid voor draagt.

Juist daarom moet het voor alle overheden expliciet helder zijn dat het waarborgen van de drinkwatervoorziening essentieel is bij de (omgevings)afwegingen die zij moeten maken. Op die manier kunnen provincies en gemeenten bij ruimtelijke beslissingen over een steeds drukker wordende onder- en bovengrond een goede afweging maken.

Doorwerking

Wanneer het waarborgen van de drinkwatervoorziening expliciet in de Omgevingswet is vastgelegd, werkt dit meteen door naar allerlei andere onderwerpen. Zo moeten omgevingsvisies, programma's en plannen aandacht besteden aan beleid voor de uitoefening van de in de Omgevingswet omschreven taken en bevoegdheden. Dus zullen omgevingsvisies dan ook moeten ingaan op het waarborgen van de drinkwatervoorziening.

Standpunten Vewin

Prioritering van drinkwaterbescherming en betrokkenheid drinkwaterbedrijven

De prioritering van de zorg voor grond- en oppervlaktewater (de grondstoffen voor drinkwater) en de infrastructuur voor de openbare drinkwatervoorziening zou expliciet moeten worden vastgelegd in de Omgevingswet, net zoals de invulling van deze zorgtaak door de overheden.

Ook moet er een duidelijke link komen met de Drinkwaterwet, waarbij de duurzame veiligstelling van de openbare drinkwatervoorziening wordt geborgd, in termen van bescherming van de drinkwaterbronnen en van ruimtelijke bescherming. Drinkwaterbedrijven moeten als publieke diensten formeel worden betrokken; dit kan gebeuren door hun adviesrecht te borgen bij nationale, lokale en regionale afwegingen die drinkwaterbelangen kunnen raken.

- *Bestuursorganen wegen het belang van de bescherming van drinkwaterbronnen mee*
- *Geef drinkwaterbedrijven formeel adviesrecht bij visies, plannen, programma's en verordeningen*

Ruimtelijke bescherming van drinkwaterbronnen intact houden

Het rijk moet conform de KRW-eisen zorgen dat de waterkwaliteit van waterlichamen niet achteruitgaat, zodat de zuiveringsinspanning bij de drinkwaterbereiding kan worden verlaagd. Voor waterwinnings- en grondwaterbeschermingsgebieden en boringsvrije zones moet de Omgevingswet beschermingsregels bevatten. De provincies moeten het bevoegd gezag blijven voor vergunningen voor grondwateronttrekking ten behoeve van drinkwater.

Verder wil Vewin dat er oppervlaktewaterbeschermingsgebieden worden vastgelegd, met toekenning van verantwoordelijkheid aan rijk, Rijkswaterstaat, de provincies en de waterschappen. Ook zullen de Watertoets en de gebiedsdossiers wettelijk moeten worden verankerd, zodat de uitkomsten van de gebiedsdossiers verplicht worden opgenomen in de stroomgebiedbeheerplannen en de waterplannen. De ruimtelijke bescherming van de drinkwaterwinning moet nationaal zijn geborgd in de wet en in visies, programma's en verordeningen, door het opnemen van een paragraaf over drinkwaterbronnen. Provincies moeten verplicht worden 3D-beschermingsgebieden vast te stellen. Ook moet de bescherming van drinkwaterinfrastructuur in ruimtelijk beleid worden versterkt.

- *Ruimtelijke bescherming van drinkwaterbronnen is een rijkstaak*

Vroegtijdige signalering risico's drinkwater

Plannen en algemene regels moeten worden gekoppeld aan de drinkwaterfunctie en beschermingsgebieden moeten worden opgenomen in het digitale Omgevingsloket. Algemene regels en het digitaal Omgevingsloket voor aanvragen van activiteiten moeten een drinkwaterbeschermingstoets bevatten, waarbij Regionale Uitvoeringsdiensten (RUD's) voor de handhaving zorgen. Het rijk moet zorgen voor een specifieke meldplicht aan drinkwaterbedrijven voor activiteiten bij drinkwaterbeschermingsgebieden. Verder pleit Vewin ervoor dat vergunningvoorschriften concreet zijn en dat het voorzorgsprincipe behouden blijft. Bij onderzoek moet men niet alleen de toekomstige effecten voorspellen, maar ook concreet effecten meten door monitoringsprogramma's. De houdbaarheid van onderzoeksresultaten mag niet worden verlengd. Enige souplesse bij deregulering kan, mits dat niet leidt tot achteruitgang en alleen als de kwaliteitsdoelstellingen tijdig worden gehaald.

- *Toetsingskaders in Omgevingswet koppelen aan drinkwaterfunctie en handhaving door RUD*